

Συναξάρι τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος Πολύδωρος, τοῦ ἐκ Λευκωσίας,
+ 3 Σεπτεμβρίου.

Ὁ ἅγιος Πολύδωρος γεννήθηκε στή Λευκωσία, στήν ἐνορία Τρυπιώτη. Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς του, ὁ πατέρας του Λουκάς προσκυνητής καί ἡ μητέρα του Λουναροῦ, τόν ἐξέθρεψαν μέ «παιδεία καί νοθεσία Κυρίου» καί μορφώθηκε μέ τά ἱερά γράμματα. Αφοῦ μεγάλωσε ἀναχώρησε ἀπό τήν Κύπρο καί πῆγε στήν Αἴγυπτο, ὅπου ἐπιδόθηκε στό ἐμπόριο. Ἐκεῖ γνωρίστηκε μέ κάποιο Ζακύνθιο ἐξωμότη - ἀποστάτη τοῦ Χριστιανισμοῦ καί προσλήφθηκε στήν ὑπηρεσία του ὡς γραμματέας του. Κάποια μέρα λοιπόν, ἐνῶ βρισκόταν σέ κατάσταση μέθης, ὕστερα ἀπό ξεφάντωμα, πείσθηκε καί ὁ Πολύδωρος νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό καί νά ἀσπασθεῖ τό Μωαμεθανισμό.

Ὅταν συνῆλθε ἀπό τή μέθη «ἦλθεν εἰς τόν ἑαυτόν του, ἐλυπήθη πολλά διά τό κακό πού ἔπαθε, καί μετανοῶν καί κλαίων πικρῶς, ὡς ἄλλος Πέτρος, ἐπέρνα πάλιν χριστιανικά». Αφοῦ βρῆκε εὐκαιρία, μετά ἀπό λίγες μέρες κατέφυγε στή Βηρυτό. Ἐκεῖ βρῆκε τόν ἀρχιερέα καί ἐξομολογήθηκε μέ συντριβή καρδίας τήν ἁμαρτία του. Ὁ ἀρχιερέας, ἀφοῦ τόν παρηγόρησε καί τόν νοθέτησε, τόν ἔστειλε σέ μιά Μονή στό ὄρος τοῦ Λιβάνου γιά νά «ἡσυχάση ἐκεῖ τήν μεγάλην Τεσσαρακοστήν καί μετά τό Πάσχα νά ὑπάγη καί ὁ ἀρχιερεὺς νά τόν μυρώση», ἔτσι ὥστε νά ἐπανέλθει στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλά βλέποντας ὁ Πολύδωρος τόν κίνδυνο ἀπό τούς Τούρκους στόν ὁποῖο θά ἔβαζε τόν ἀρχιερέα ἀνεχώρησε καί πῆγε στήν

Ἄκκρα (Πτολεμαΐδα) τῆς Παλαιστίνης. Ἐδῶ ἤθελε νά μαρτυρήσει. (Στήν πόλη αὐτή τό 1752 εἶχε μαρτυρήσει ἀπό τοὺς Τούρκους ὁ Κύπριος – ἅγιος Νεομάρτυρας Γεώργιος). Στήν Ἄκκρα λοιπόν ὁ ἀρχιερέας τῆς πόλης, στόν ὁποῖο καί κατέφυγε ὁ Πολύδωρος, τόν συμβούλεψε «ὅτι πρέπει νά κάμη τήν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἐκεῖ ὅπου ἔκαμε καί τήν ἄρνησιν, ἐμβῆκεν (ὁ Πολύδωρος) εἰς ἓνα καράβι, διά νά ὑπάγη εἰς τό Μισήρι» (Κάϊρο). Τρικυμία τόν ἐξέβαλε στή Γιάφα καί ἀπό ἐκεῖ ἔφυγε γιά τή Χίο καί ὕστερα ἀπό ἐμπόδια ἔφθασε στή Σμύρνη «διψῶν νά ὑπομείνη κἄν ἐκεῖ (στή Σμύρνη) τόν ὑπέρ Χριστοῦ θάνατον».

Πνευματικοί πατέρες ὁμως φοβούμενοι διωγμό τῶν χριστιανῶν, τόν συνεβούλευσαν νά ἀναχωρήσει γιά ἄλλοῦ γιά τό μαρτύριο, γιατί δέν εἶχε περάσει πολὺς καιρός ἀπό τότε πού μαρτύρησε στή Σμύρνη (26 Μαΐου 1794) ὁ ἀπό Θεσσαλονίκης Ἀλέξανδρος, Χριστιανός πού ἔγινε μάλιστα Δεσβίσης, δηλ. μουσουλμάνος μοναχός καί ὁμολόγησε καί πάλι τόν Χριστό καί οἱ Τούρκοι ἦταν ἐξαγριωμένοι «διά τήν καταισχύνην ὅπου τοὺς ἐπροξένησεν».

Φθάνει τελικά λοιπόν ὁ Πολύδωρος – «τοῦ Θεοῦ οἰκονομοῦντος» στίς 11 Ἰουλίου 1794 καί πάλι στήν Χίο. [Κατά πᾶσαν πιθανότηταν στή Νέα Μονή ὅπου μόναζαν ὁ ἀπό Κορίνθου Μακάριος Νοταρᾶς καί Νικηφόρος ὁ Χίος (ἡγούμενος) καί οἱ δύο ὅσοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀσκητικοί καί λόγιοι ἄνδρες πού ὑπῆρξαν «ἀλειπτες» νεομαρτύρων, δηλ. ἐνίσχυσαν καί κατεύθυναν πνευματικά ἀρκετούς ἀπό τοὺς ἁγίους νεομάρτυρες. Ἐκεῖ ὡς φαίνεται εἶναι πού κατέληξε καί ὁ Πολύδωρος θεία βουλήσει]. Ὑστερα λοιπόν ἀπό πνευματική παρακίνηση ὁ Πολύδωρος «παρευθύς ἄρχισε νά ἀγωνίζεται μέ νηστείας, προσευχάς, γονυκλισίας, παρακλήσεις εἰς τήν Θεοτόκον καί ἀναγνώσεις καί εἰς ἄλλα ψυχοφελῆ βιβλία, ἀλλά μάλιστα εἰς τὰ Μαρτύρια τῶν Ἁγίων».

Ἀφοῦ συμπληρώθηκαν σαράντα μέρες πνευματικῆς προετοιμασίας καί μετάνοιας, κρίσθηκε μέ Ἅγιο Μύρο καί μετάλαβε τῶν ἀχράντων Μυστηρίων. Μέ τή συνοδεία «ἐνός θεοσεβῆ καί ζηλωτῆ ἀδελφοῦ» ἔφθασε τήν 1η Σεπτεμβρίου στό Κουσάντασι, δηλ. στή Νέα Ἐφεσο. [Ἀπό ἄλλα σχετικά ἀγιολογικά κείμενα-μαρτύρια καί ἐπιστολές τῶν ἁγίων Μακαρίου Νοταρᾶ καί Νικηφόρου Χίου μποροῦμε νά ὑποθέσουμε βέβαια ὅτι ὁ «ἀδελφός» πού συνόδευσε τόν Πολύδωρο στήν Νέα Ἐφεσο γιά νά μαρτυρήσει ἦταν ἓνας ἐκ τῶν δύο ἢ σίγουρα ἓνας ἀπό τοὺς ἐμπειρους πνευματικούς τῆς Νέας Μονῆς καί συνεργάτης τους στό ἱεραποστολικό τους ἔργο]. Ὁ Πολύδωρος παρουσιάστηκε ἀμέσως στό Μουφτῆ καί

ὁμολόγησε ἐπίσημα ὅτι καταπτύσσει τὸ Μωαμεθανισμό καὶ ἀσπάστηκε καὶ πάλιν τὸν Χριστιανισμό. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ μπροστά στὸν Καδῆ, δηλ. τὸν ἱεροδικαστῆ. Καὶ οἱ δύο –Μουφτῆς καὶ Καδῆς– καὶ ἄλλοι Τούρκοι θεώρησαν ἀρχικά τὰ λόγια ἀνόητου καὶ δέν ἔδωσαν σ' αὐτὰ σημασία. Ἀλλά μπροστά στὴν ἐπιμονή τοῦ Ἁγίου νὰ περιφρονεῖ τὸν Μωαμεθανισμό, ἄρχισαν νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἄνδρα πού κινεῖται ἀπὸ θερμὴ πίστη καὶ ὅτι ὅλα ὅσα λέει τὰ ἐννοεῖ. Ἔτσι προσπαθοῦν μὲ κολακεῖες, συμβουλές καὶ ὑποσχέσεις νὰ πείσουν τὸν Πολύδωρο νὰ ἐπιστρέψει στὸ Ἰσλάμ. Ὁ Πολύδωρος μένει ἀκλόνητος στὴν Πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐλέγχει μάλιστα τὴ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ. Τότε ἀρχίζουν τὰ βασανιστήρια. «Καὶ εὐθύς προστάζει ὁ κριτῆς νὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας του εἰς τὸ ξύλον, καὶ σίδερα εἰς τὸν λαιμόν του... ἐκεῖ δέ εἰς τὴν φυλακὴν ἦτον καὶ ἓνας νέος φυλακωμένος, ὅστις ἔμελλε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν· εἰς τοῦτον ἐπαράδωκεν ὁ Μάρτυς τὸν σταυρόν ὅπου εἶχεν εἰς τὸν τράχηλόν του· διὰ νὰ μὴν τὸν καταπατήσουν καὶ τὸν περιπαίξουν οἱ ἀλλόπιστοι, καὶ ὀλίγους παράδες ὅπου ἐβαστοῦσε ἐπάνω του, λέγοντάς του, δός ταῦτα εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ εἰπέ τους νὰ παρακαλοῦν τὸν Θεόν διὰ νὰ μὲ στηρίξῃ».

Τὴν ἄλλη μέρα συνεχίστηκε ὁ διάλογος μὲ τοὺς Τούρκους κριτές καὶ ἐπισήμους καὶ, ἀφοῦ καὶ πάλιν ὁ Πολύδωρος ἔμεινε στερεός στὴν πίστη του καὶ ὁμολογοῦσε Χριστόν, διέταξαν νὰ τὸν φυλακίσουν καὶ νὰ τὸν βασανίσουν.

Ἐημέρωσε ἡ 3η Σεπτεμβρίου, ἡμέρα Κυριακὴ «καὶ τὸν ἐρωτοῦν· ἦλθες εἰς τὸν ἑαυτόν σου, ἐμετανόησες; Καὶ ὁ Μάρτυς· ἐγὼ σὰς εἶπα, ὅτι εἰς τὸν ἑαυτόν μου εἶμαι, τὸν νοῦν μου τὸν ἔχω· τί μὲ πειράζετε; Πάλιν τοῦ λέγουν, ἄλλον καιρόν πλέον δέν ἔχεις διὰ νὰ συλλογισθῆς· ἔφθασε τὸ τέλος σου· καὶ ὁ Μάρτυς πραεῖα φωνῆ, ἀπεκρίθη, ἐγὼ τὸν Ἰησοῦν μου δέν τὸν ἀρνοῦμαι, Χριστιανός ἐγεννήθην, Χριστιανός θέλω νὰ ἀποθάνω».

Τότε σηκώνοντες αὐτόν ἀπὸ τὴν γῆ, ἐτράβηξαν τὸ σχοινί, καὶ οὕτως ἔλαβε ὁ αἰοίδιμος Πολύδωρος τὸν δι' ἀγχόνης μαρτυρικό στέφανο· ἐκείνη δέ τὴ νύχτα τινές ἐξ αὐτῶν ἀπὸ μιᾶς ἀπάνθρωποι, χωρὶς νὰ ντραποῦν κἄν αὐτὴν τὴν ἴδια φύση τῆς ἀνθρωπότητας, πῆραν τὰ ροῦχα τοῦ Μάρτυρος, καὶ ἄφησαν ὀλόγυμνο τὸ Ἅγιο λείψανον καὶ τὴν ἡμέρα ἔδεσαν μόνον μὲ ἓνα παλαιόπανο τὰ κρύφια μέλη του· ἔπειτα μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπρόσταξαν ἓναν Χριστιανὸν νὰ τὸν κατεβάσῃ ἀπὸ τὴν κρεμάλα· ἔβαλαν δέ καὶ

δύο ἀραπάδες καί τόν ἐσήκωσαν μέ τήν σκάλα, καί μαζί λίγοι Τοῦρκοι καί μερικοί Χριστιανοί, τόν ἔθαψαν ἐπάνω ἀπό τά μνήματα τῶν Ἀρμενίων.

Στή Νέα Ἐφεσο, ἐκεῖ πού μαρτύρησε ὁ Ἅγιος, ὑπῆρχε ἕνας Χριστιανός πού βασανιζόταν ἀπό φοβερό δαιμόνιο· «βλέποντας αὐτόν ὁ ρηθεῖς ἱερομόναχος, ὁ ὁποῖος εἶχε μέρος ἀπό τά ἅγια λείψανα καί μέρος ἀπό τό σχοινίον, μέ τό ὁποῖον ἐκρέμασαν τόν μάρτυρα Πολύδωρον» μετέβηκε στήν οἰκία τοῦ δαιμονιζομένου. Μόλις εἰσῆλθε σ' αὐτή, τό δαιμόνιο ἐξαγριώθηκε, φωνάζοντας μέ τό στόμα τοῦ δαιμονιζομένου: «ἐκάηκα, ἐπειδή μοῦ ἔφερες ἐδῶ τό δάκτυλον καί τό σχοινίον τοῦ μάρτυρος Πολυδώρου καί οὕτω φωνάζον εὐγῆκεν ἀπό τόν πάσχοντα, καί ἔμεινεν εἰς τό ἕξις ὁ ἄνθρωπος ὑγιής, διά τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐνοικούσης μετά θάνατον εἰς τά τίμια λείψανα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πολυδώρου».